

Videodossiers als bewijsvoering

Instructiebekwaamheid van rij-instructeurs

RCEC conferentie, Arnhem, 19 november 2008

Erik Roelofs

Advies- en ingenieursbureau

PHV

Gateway to solutions

Inhoud presentatie

1. Achtergrond opleiding en examens
2. Videodossiers (vs live observeren)
3. Ontwikkeling instrument
4. Opzet proef videodossiers
5. Voorlopige resultaten
6. Verdere ontwikkelingen

1.1 Ontwikkelingen instructeursexamens

Situatie:

- Rij- en instructeursopleidingen: vrije markt, geen kwaliteitscontrole door overheid
- Enige sturingsmiddel: exameneisen (WRM)

Toetsmethode:

- Theorie: basale onderwijskundige feitenkennis (“wat is transfer?”)
- Praktijk: één examenles aan iemand met rijbewijs

1.2 Vernieuwing

Onvrede

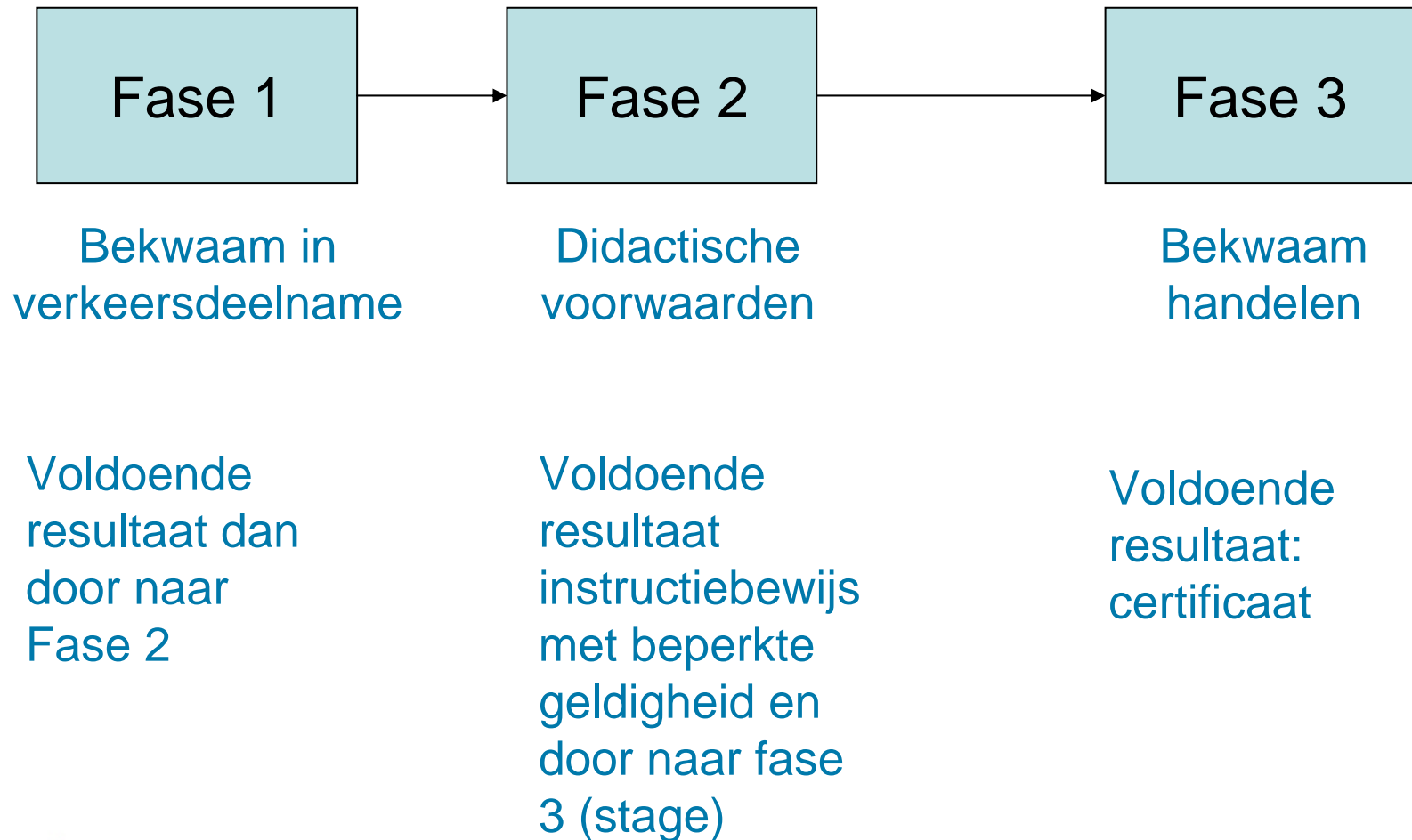
- Instructeurs onbekwaam bij aanvang carrière
- Geen professionele houding aangeleerd

Vervolg

- Gefaseerd examen (incl. stageperiode)
- Nieuwe eisen en toetsen: functionele kennisbasis en bekwaamheden

1.4 Beslismomenten in fasering

1.5 Proeven van bekwaamheid

Taakdomein:

3.1 Instructie geven

3.2 Coachen leerproces

Methoden: Lesbezoek of videodossiers

Beoordeling: Beoordeling aan de hand van uitgewerkte lijst en scorevoorschriften protocol door een examinerator

Locatie: IBKI-examencentrum

Duur: Lesbezoek: 120 minuten
Videodossiers 90 minuten

2. Videodossiers: kenmerken

- Videobewijs over kritische situaties
- Streven naar het best waarneembare bewijs (interactierijke, beeldende situaties)
- Gestructureerde bewijsverzameling: per onderdeel van een bekwaamheid een aantal kritische situaties verlangen
- Beoordeling op kwaliteit van gekozen oplossingen per kritische situatie
- Contextinformatie ter ondersteuning van de interpretatie

2.1 Live lesbezoek vs. videodossiers

lesbezoek-live

- Geen check op juistheid en rechtvaardigheid beoordeling
- Aard opdrachten afhankelijk lesrit
- Aantal examenopdrachten beperkt
- Waarnemingen examinerator niet te staven .
- + De situatie doet zich hier-en-nu werkelijk voor, met alle gevoel van de auto in het verkeer
- beperkt aantal lessituaties en opdrachten

videodossiers

- + de kandidaat door meerdere examinatoren beoordeeld
- + Standaardisatie mogelijk
- + Groot aantal examenopdrachten
- + Waarnemingen wel te staven: terughalen Interactiemomenten
- De situatie ingeblikt: gevoel van de auto in het verkeer ontbreekt
- + Groot aantal lessituaties en typen opdrachten

2.2 Eerdere toepassingen videodossiers en nu ...

Inhoud: instructie en coachen BO, VO en MBO

Ontwerpen:

- DVD's met gemonteerde beeldlijnen van leerling en leraar contextinfo: reflectieverslag, lesplannen, artefacten, reacties leerlingen
- Website DIVIDU: uploaden van serie fragmenten in beeldlijn

Resultaten: toegankelijke beelden verkleinen noodzaak contextinformatie. Kleine groepjes met weinig scènwisselingen, acceptabele beoordelaarsovereenstemming

Nu gevraagd: laagdrempelig en haalbaar alternatief voor live afgenomen instructeursexamens.

Geautomatiseerde beeldlijnopslag, beperkte contextinformatie

Advies- en ingenieursbureau

DAV

Gateway to solutions

2.3 Vraagstellingen

1. Geeft beoordeling met videodossiers een bevredigende overeenstemming tussen beoordelaars?
2. Zijn videobewijzen voor instructiebekwaamheid waarneembaar en interpreteerbaar?
3. Is de methode praktisch hanteerbaar?

3.1 Stappen ontwikkeling instrument praktijkexamen

- 1 ✨ Taakdomein omzetten in te beoordelen gedragsrepertoire
- 2 ✨ Scoringsregels voor het bepalen van competentieniveaus en vaststellen beheersingsstandaarden
- 3 ✨ Vastleggen bewijsvoeringsprotocol; afname en dataverzameling
  - ✨ Oordeel en feedback aan instructeur
- 4 ✨ Herzieningen instrument

3.4 Taakdomein praktijkexamen

Instructie

- Introductie
- Uitleg
- Aanbieden oefensituaties
- Feedback

Coaching

- Signaleren uitvoering van rijtaken
- Ondersteuning aanleren rijtaken
- Afstemming op leerling
- Stimuleren positieve leerhouding
- Interpersoonlijk contact maken

3.5 Voorbeeld indicatoren coaching

Opmerken van fouten	S1 Merkt fouten in de uitvoering van rijtaken volgens de rijprocedure op
Hints en corrigerende aanwijzingen	O1 Geeft tijdig hints of corrigerende aanwijzingen gedurende de uitvoering van rijtaken
Corrigeren	F1 Grijpt corrigerend in bij fouten op momenten dat het gevaar voor de leerling en inzittenden zelf en anderen te groot wordt
Inhoudelijk adequaat commentaar	F2 geeft commentaar op de rijtaak dat inhoudelijk overeenkomt met de rijprocedure
Bevestigend commentaar	F3 bevestigt onderdelen van de rijtaak die de cursist goed uitvoert

3.6 Voorbeeld niveauaanduidingen: hints en corrigerende aanwijzingen

Contraproductief gedrag

De instructeur geeft de leerling niet of nauwelijks hints over hoe hij een rijtaak moet aanpakken, waar dit wel nodig is, gezien dreigende (grote) fouten. Hij laat situaties lang doorlopen, waardoor niet duidelijk wordt hoe gevaar of lastige situaties kunnen worden voorkomen.

De leerling komt herhaaldelijk in situaties terecht waarin zelfs fysiek ingrijpen noodzakelijk wordt, waar dit eerder voorkomen had moeten worden.

Productief gedrag

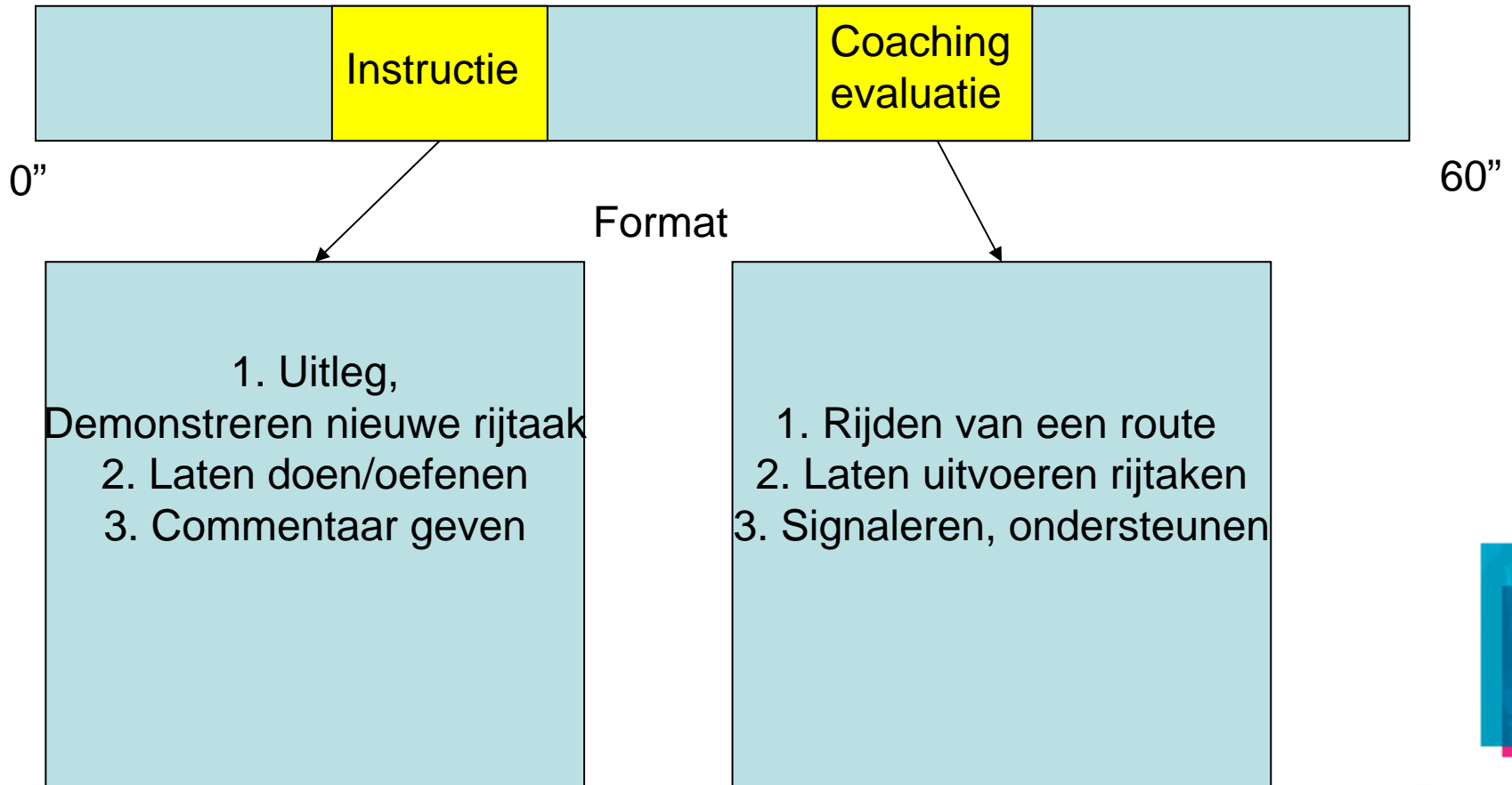
De instructeur geeft ruim van tevoren hints over hoe de leerling een lastige situatie kan aanpakken (als je tijdig aangeeft, dan zal die vrachtauto...). Of: hij corrigeert een dreigende (grote) fout al in de waarnemingsfase.

De leerling krijgt een beeld van hoe problemen voorkomen kunnen worden en raakt slechts een enkele keer in een situatie die ingrijpen noodzakelijk maakt.

3.7 Format bewijsvoering : uitsneden uit (stage)lessen

Rijles

4.1 Design proef

Instructeurs

Rijles

Live of video?

1 Beginnend
2 Ervaren
3 Beginnend
4 Ervaren

Basis
Eenvoudig
Complex
Basis
Eenvoudig
Complex
Basis
Eenvoudig
Complex
Basis
Eenvoudig
Complex

L	V	V
V	L	V
V	V	L
V	V	L
L	V	V
V	L	V
V	V	L
L	V	V
V	L	V
V	V	L

4.2 Bewijsvoering

Rijles: 60 minuten

Live: lesbezoek, notitieboek, formulier

Videodossier:

G-cam, formulier lescontext

Bekijken hele les, beoordelen segment
15 minuten per les, notitieboek,
formulier

4.3 G-cam systeem

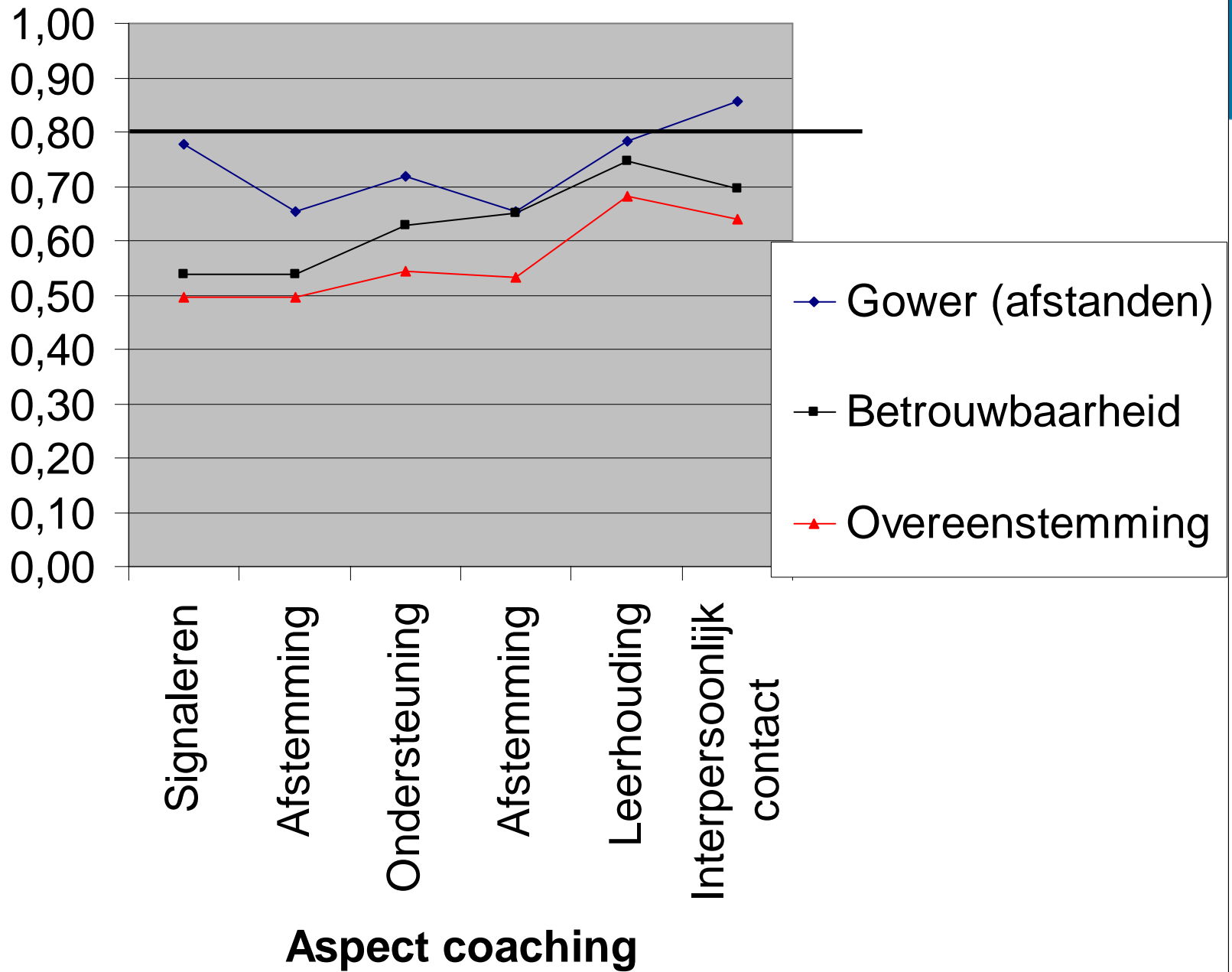

4.4: kort fragment 1

4.5: kort fragment 2

5.2.1 Beoordeelbaarheid: algemeen beeld

Waardering

- Toevoeging coaching als zinvol ervaren
- Werken met echte leerlingen
- Voordelig voor kandidaat (steekproef uit meerdere stagelessen)

Beoordelaarbaarheid/representativiteit

Instructie: gekozen episodes niet representatief voor de hele les (volgorde wringt met episodes)

Coaching: meestal goed te beoordelen
beeldbewijzen (actie-reactie)

5.2.2 Waarneembaarheid videobewijzen

+ Verbale interacties tussen leerling en instructeur

Verkeerssituaties:

+ Meerdere verkeersdeelnemers in beeld

+ Stilstaande situaties (wachten)

- Situaties die per se achteruitkijkspiegel vergen (invoegsituaties, rechts afslaan)

- Situaties die gevoel vereisen (versnellen, remmen, schokken)

Kortom: is waarneming van taakprocessen dmv video representatief voor waarnemen in de auto?

5.2.3 Hanteerbaarheid

Context:

- Actuele **leskaart** van groot belang!
- Niet uitvoeren instructieplan leidde tot moeilijke beoordelaarbaarheid

Tijd: interpreteren live-video kost evenveel tijd

Beoordelingskader:

- Scorevoorschriften middenniveau soms problematisch (soms te positief, soms te negatief)
- Beschrijving gevolgen niet altijd passend
- Beoordelaars op zoek naar aftrekpunten; minder naar positief bewijsmateriaal
- Veelvuldig terugvallen op scorevoorschriften.

Verdere ontwikkelingen

- Standaardisering assessmentopdrachten en contextvereisten
- Bijstellen voorschriften
- Meer uitgebreide training op positieve bewijsvergaring
- Grotere beproeving onder echte kandidaten

Discussiepunten over methode

- Moeilijkheidsgraad verschillende beroepssituaties
- Waarneembaarheid bij grotere lesgroepen
  - Dynamische opnames (meelopen, detailopnames)
  - Situaties arrangeren (kleine groepjes)
- Gebruik bij periodieke ijking van beoordelaars
- Opleiden in vervaardigen videodossiers
  - Visie op competent did. handelen op een vakgebied
  - Draaiboek bewijsvoering
  - Technische en creatieve realisatie

Dank voor uw aandacht.
Vragen?

Advies- en ingenieursbureau

Gateway to solutions